

Pontificium Collegium Hungaricum 1579—1979. Róma, Pontificium Collegium Germanicum et Hungaricum kiadása, 1979, 91 o.

A római Collegium Hungaricum 400 éves jubileumáról és az ezzel kapcsolatos pápai kihallgatásról beszámoltunk a 41. sz.-ban. Azóta kezünkbe került a jubileumra kiadott emlékfüzet. Az írások, kettő kivételével, a magyarországi „fratres maiores” (volt germanikusok) tollából származnak. Cserháti József pécsi püspök ünnepi előadásában vázolja a kollégium keletkezését (1579 márciusában) és egy év múlva a Germanicummal való egyesítését. A Lukács László közzétette okmányok alapján kitűnően jellemzi a nehézségeket és főleg Szántó Istvánnak, a Szent Péter templom gyóntatójának tevékenységét a kollégium érdekében. Szántó maga is néhány hónapig germanikus volt, majd mint jezsuita egy ideig a növendékek prefektusa. — A zágrábi segédpüspök, Koxa érdekesen állítja elénk a horvát növendékek szerepét a Germanicumban. Szerencsésnek tartja XIII. Gergely pápa döntését, hogy Szántó minden ellenállása ellenére is egyesítette a két kollégiumot. Nyisztor Zoltán prelátus felsorakoztatja a leghíresebb volt magyar germanikusokat: Prohászkt, Boromissza Tibor püspököt, Vass József minisztert. A budapesti hittudományi akadémia dogmatanára, Gál Ferenc tanulságosan mutatja be, mit végezhet ma Magyarországon egy teológiai tanár, nemcsak katedráján, hanem előadásorozatokban, papi rekollekciókon és a nagyközönségnek szánt könyvek kiadásával is Színesen, humorral írja le a kollégium életét egy 1970—74-ig Rómában tartózkodó volt erdélyi germanikus. Szellemes az alapító P. Szántóhoz intézett „köszönő levél”.

Az alapítást apostoli buzgósággal, de kissé türelmetlenül sürgető Szántó Istvánról ír a német doktorjelölt Thomas Löhr is. Nemcsak erről a szerepéről, hanem alapos beleérzéssel bemutatja mint teológust, főleg Bellarmino kontroverziás könyvére tett megjegyzései alapján. A nemrég közzétett Monumenta Antiquae Hungariae 1. és 3. kötete kincsesbányája Szántó tevékenységének és jellemzésének. Ezek alapján hűen festi ezt a tüzes vérű, nyugtalan magyar jezsuitát.

Az ugyancsak az idén jubiláló kolozsvári kollégium is Szántó sürgetésének köszöni létét. Már 1571-ben ösztönözte az erdélyi fejedelemmé választott Báthory Istvánt, vigye be Erdélybe a magyar jezsuitákat. De annak csak mint lengyel királynak sikerült a lengyel jezsuiták révén ezt a régi tervét megvalósítania, mégpedig Kolozsmonostoron. Szántó itt magyar prédikációival vezető szerepet vitt. Az 1579 őszén megalakult kollégium két év múlva bekerült Kolozsvárra, 1585-ben akadémiai rangot kapott. A jezsuiták nagy viszontagságok között 1773-ig vezették. A rend eltörlése után a piaristák vették át. Az intézetet Bethlen Gábor is igen nagyra becsülte, úgyhogy amikor a saját akadémiaját alapította Gyulafehérvárott, példának állította tanítási módszerüket. Itt tanult többek között Pázmány Péter, Mikes Kelemen, Apor Péter, Jósika Miklós, századunkban Passuth László. A 400 éves kultúrközpont életéről és az erdélyi közművelődésben való szerepéről Jakó Zsigmond írt kitűnő cikket a Korunk c. erdélyi folyóirat augusztusi számában.

Ory M.

I s t e n g y e r m e k e v a g y o k . Ima- és énekeskönyv katolikus gyermekek számára. Szent István Társulat, Bp. 1978, 424 o.

Kisgyermekek imádkoznak, énekelnek a könyv címtábláján „Isten szeme” előtt. De ha jól megnézzük, nemcsak imakönyv ez, hanem tulajdonképpen hittankönyv. Az egyes fejezetek keretében röviden benne van egy katolikus gyermek tudnivalója.